

Posudek diplomové práce

Region Chodsko jako zdroj matematických úloh

Kristýna Dufková

Učitelství pro 1. stupeň ZŠ

Téma práce je vhodně zvolené a dosud nezpracované, proto otevírá velký prostor pro vlastní tvorbu. Jak i autorka zmiňuje v úvodu práce, výuka s vazbou na regionální prvky má motivační náboj a nabízí řadu námětů pro mezipředmětové vztahy. Celou práci prolíná vřelý vztah autorky k danému území, který se pokusila předat částečně i svým žákům. Práce tak není spojena jen s Chodskem, ale dává učitelům 1. stupně návod, jak začlenit do výuky regionální prvky obecně. Z tohoto pohledu je téma a jeho zpracování přínosem pro didaktiku vyučování matematiky na 1. stupni ZŠ.

V úvodu je vymezen cíl práce: „... pokusit se aplikovat historické, kulturní a etnografické poznatky o Chodsku do výuky matematiky.“ Následuje stručný text o motivaci žáků 1. stupně a významu a pojetí mezipředmětových vztahů ve vyučování. V teoretické části je dále územně vymezen region Chodsko a jsou uvedeny obce, které patří do jeho dvou typově odlišných částí – horního a dolního Chodska. Vzhledem k tématu práce autorka v informacích o jednotlivých obcích akcentuje především číselné údaje. Navazují kapitoly zaměřené na památná a zajímavá místa daného regionu, původ a historii Chodů, významné osobnosti spojené s Chodskem, kulturu a tradice s podrobným popisem chodských krojů, zahrnuty jsou rovněž informace o současném životě na Chodsku a kulturních a sportovních aktivitách obcí.

Cílem praktické části práce je navrhnout vyučovací hodiny matematiky s chodskou tematikou a ověřit je v praxi. Ověření proběhlo na základní škole, kde autorka působí jako pedagog. Po stručné charakteristice školy je proto uvedena charakteristika tříd, ve kterých byly hodiny realizovány. Jedná se o pět tříd z jednotlivých ročníků 1. stupně.

Autorka navrhla pro každý ročník jednu vyučovací hodinu a přípravu podrobně rozpracovala. Je uvedeno téma, časová dotace, učivo a očekávané výstupy podle RVP ZV, nechybí pomůcky a použité metody. Oceňuji podrobný popis průběhu navržené hodiny, který je nejen doporučením pro jiné učitele, ale dává zároveň autorce možnost evaluace a reflexe uskutečněné hodiny.

V prvním ročníku je hodina zaměřena na sčítání a odčítání v oboru do 10, děti manipulují s obrázky chodských koláčů, řeší slovní úlohy, tvoří vlastní úlohy. Do druhého ročníku je zařazen brainstorming a práce s myšlenkovou mapou, žáci procvičují na úlohách s tématem chodské keramiky početní operace do 100, na chodských staveních hledají sudá a lichá čísla, pracují individuálně i ve skupinách. V hodině pro třetí ročník žáci počítají v oboru do 1000, pomocí práce se stovkovou tabulkou vyluští slovo kroj, které je spojovacím článkem všech dalších činností. Dvouhodina nese rysy projektového vyučování, jednotlivé činnosti jsou nápadité, motivují žáky k samostatné práci, práci ve dvojicích či ve skupině, vyučující vytváří prostor pro diskusi. Vyučovací hodina ve čtvrtém ročníku je zaměřena na významné osobnosti Chodska. Autorka téma uvádí úkolem na hledání tajenky pomocí výpočtu a promítáním prezentace, následně žáci řeší úlohy na určení roku narození nebo úmrtí významných osobností, hledají po třídě kartičky s fotografiemi a údaji těchto osobností. Hodina je živá, střídají se formy práce žáků. Pro pátý ročník je připraveno dvouhodinové seznámení s údaji o chodských obcích. V úvodu tvoří třída myšlenkovou mapu spojenou s pojmem Chodsko. Po společném i individuálním řešení úloh na počet obyvatel pracují žáci ve skupinách se slepou mapou, názvy a polohu obcí určují pomocí matematických výpočtů. Ve spojení s událostmi v daných obcích si procvičují římské číslice.

Oceňuji tvořivost autorky v návrzích hodin i schopnost reagovat na situace v průběhu hodiny, které nemohla předpokládat, protože v dané třídě běžně neučí (doplňující úkoly pro rychlejší skupiny apod.). Následná sebereflexe svědčí o tom, že autorka si je vědoma drobných nedostatků v přípravě a umí je řešit. Za jediný nedostatek v praktické části práce tak považují jazykové chyby v pracovních listech pro žáky (viz připomínky a otázky uvedené níže).

Práci vhodně doplňují pracovní listy a ukázky jejich vypracování žáky uvedené v příloze.

V práci se nevyskytují závažnější odborné a metodické chyby. Dále uvádím otázky, k nimž by autorka měla zaujmout stanovisko při obhajobě své práce:

s. 21 – Co znamená informace: „Třída je poslušná, protože převažuje počet dívek.“?

s. 47 – V závěru autorka uvádí, že žáci měli problém s hodnocením své práce i s hodnocením hodiny jako takové. Jaké metody autorka doporučuje pro konkrétní věk žáků, aby hodnocení spolužáků i sebehodnocení přijímali jako samozřejmou součást vzdělávacího procesu?

příloha A – Předtištěná odpověď není po doplnění výsledku jazykově správná (V krabičce zůstane 4 vajec.). Proč autorka volila tuto formu? Jak se s odpovědí pracovalo?

příloha C – V pracovním listu pro žáky by neměly být jazykové chyby.

příloha E – Formulace úkolu pro práci s římskými číslicemi není vhodná. Jak by ji autorka změnila?

Práce je přehledně členěna, grafická stránka odpovídá požadavkům na kvalifikační práci. Text obsahuje účelně zařazené obrázky. Přiměřenou pozornost věnovala autorka i jazykové stránce. Práce je psána srozumitelnou formou, text je čtivý, s minimem překlepů a jazykových nedostatků (např. s. 2 – popisu jedenácti vesnic tvořící (tvořících) Chodsko; nevržených úloh; s. 9 – zde žiji (žije) 407 obyvatel; Původ Chodů ... kterými jsou si velmi blízké (chybná vazba – Kdo si je blízký?); s. 10 – informace o česko-německých vztazích se opakuje; 13 – byl skladatelem, hudebník (hudebníkem), ... – nebo byl skladatel, hudebník, ...; s. 34 – Matematické (-á) zadání odpovídala ...).

Závěr:

Předložená práce svým rozsahem i obsahem splňuje požadavky kladené na diplomovou práci. Doporučuji práci uznat jako diplomovou a navrhuji klasifikaci **v ý b o r n ě**.

Doc. PaedDr. Jana Coufalová, CSc.

oponentka

V Plzni dne 16. srpna 2023